

Veebilehe loomise algõpetus Wordpressi platvormil

Martti Raavel

Haapsalu kolledž

2023

Kolmas kohtumine

- Kasutajalood
- Kasutajakogemuse disaini reeglid
- Veebididsaini põhialused
- Abivahendid veebilehe loomisel
- Prototüüpimine
- Milliseid pistikprogramme on vaja
- Testimine

Eelmine kord

- Millest me eelmisel korral rääkisime?
- Kuidas Wordpress otsustab, millist malli kasutada?
- [Lähteülesanne](#)
- [Kasutajakogemus](#)
- [Persoona](#)
- [Stsenaarium](#)

Kasutajalood

Kasutajalugu on lihtne ühelauseline tarkvararakenduse funktsiooni või funktsionaalsuse kirjeldus, mis on kirjutatud lõppkasutaja vaatenurgast.

Kasutajalood on levinud tehnika, mida kasutatakse agiilses tarkvaraarenduses, et kirjeldada rakenduse nõudeid nii, et neid on lihtne mõista ja prioriteete seada.

Kasutajalood

- Lihtsad, selged lühikirjeldused funktsionaalsustest, mis omavad väärust lõppkasutajale
- Persoonade, kasutaja teekondade, intervjuude ja äriplaani pinnalt koostatav funktsionaalsuste loetelu;
- Vastab küsimustele: Kes vajab? Mida vajab? Miks? Kui oluline?

Kasutajalugu

Registreeritud kasutajana tahan oma parooli lähtestada, et saaksin parooli unustamise korral oma kontole tagasi juurdepääsu.

Kasutajaloo kirjeldamisel

- **Tuvastage kasutaja:** alustage kasutaja või rolli tuvastamisest, kelle vaatenurgast lugu on kirjutatud. See võib olla konkreetne kasutaja või kasutajate rühm, kellel on sarnane vajadus.
- **Kirjeldage toimingut:** järgmisena kirjeldage toimingut, mida kasutaja soovib teha. See peaks olema lihtne ja selge kirjeldus selle kohta, mida kasutaja teha tahab.
- **Nimetage kasu:** lõpuks märkige kasu, mida kasutaja saab selle toimingu sooritamisest. See peaks kirjeldama, miks kasutaja soovib toimingu sooritada ja mida ta loodab saavutada.

Näited - e-pood

1. Külaliskasutajana tahan, et saaksin **tooteid sirvida**, et leida midagi, mida osta.
2. Registreeritud kasutajana soovin, et saaksin oma **ostukorvi tooteid lisada**, et saaksin **jälgida**, mida osta tahan.
3. Registreeritud kasutajana soovin, et mul oleks võimalik oma **kaupade eest tasuda**, et saaksin **ostu lõpule viia**.
4. Registreeritud kasutajana soovin näha oma **tellimuste ajalugu**, et saaksin näha, mida olen varem ostnud.
5. Registreeritud kasutajana soovin, et saaksin **kirjutada tootearvustusi**, et saaksin oma **kogemusi teiste kasutajatega jagada**.
6. Registreeritud kasutajana soovin, et saaksin **oma konto andmeid muuta**, et saaksin oma **andmed ajakohasena hoida**.

Kasutajlood - harjutus

- Võta aluseks loodud stenaariumid ning persoonad ja loo nende pinnalt kasutajlood.
- Prioritiseeri kasutajalugude funktsionaalsused - nendest kasvab välja Sinu veebilehe hierarhia
- Näita oma loodud kasutajalugusid pinginaabriile ja arutlege nende üle - kas kõik tundub loogiline ja kas prioriteedid on paigas?

NB! Kasutajlood tuleks ideaalis valideerida persoonade poolt esindatud kasutajagruppidega

Kasutajalugude põhjal funktsionaalsus

- Kasutajalood on abiks, et mõista, mida kasutaja vajab
- Millist funktsionaalsust Sinu veebileht peab sisaldama, mis ei paista olevat Wordpressi "standardblokkidega" lahendatav?
- Näiteks

Kasutajakogemuse disaini reeglid

- Vaimse koormuse vähendamine
- Tähelepanu hoidmine
- Eksimustega arvestamine
- Järjepidevuse tagamine
- Esteetiliselt kujundamine
- Optimaalsuse tagamine

Vaimse koormuse vähendamine

Home Mail Flickr Tumblr Answers Groups Mobile More ▾ Play Tourney Pick 'Em ▾

YAHOO! Search Web Sign in Bell Mail

[Mail](#) [News](#) [Sports](#) [Finance](#) [Autos](#) [Celebrity](#) [Shopping](#) [Movies](#) [Politics](#) [Beauty](#) [Style](#) [Tech](#) [TV](#) [More on Yahoo](#)

Trump campaign violence goes back a long way
A clash in September between a demonstrator and Trump bodyguard prompted a lawsuit against Trump. [Plaintiffs win 1st round »](#)

NCAA tourney's bracket busters and Cinderellas Alleged Michigan shooter's bizarre claim Top ISIS military commander believed dead 'Bachelor' finale: Ben makes his choice

U.S.
Drenched by 'March Miracle,' Northern California reservoirs inch toward capacity
A series of storms pushed California's biggest reservoir past its historical average for mid-March this weekend and put the second largest one on...
Los Angeles Times

AMERICAN BEE reprinted from sacbee.com

Storm bonus: SMUD to lift hydroelectric rate surcharge
The Sacramento Bee

Storms Push Shasta Lake To Over 100 Percent Of Historic...
CBS San Francisco

2465

Trending Now

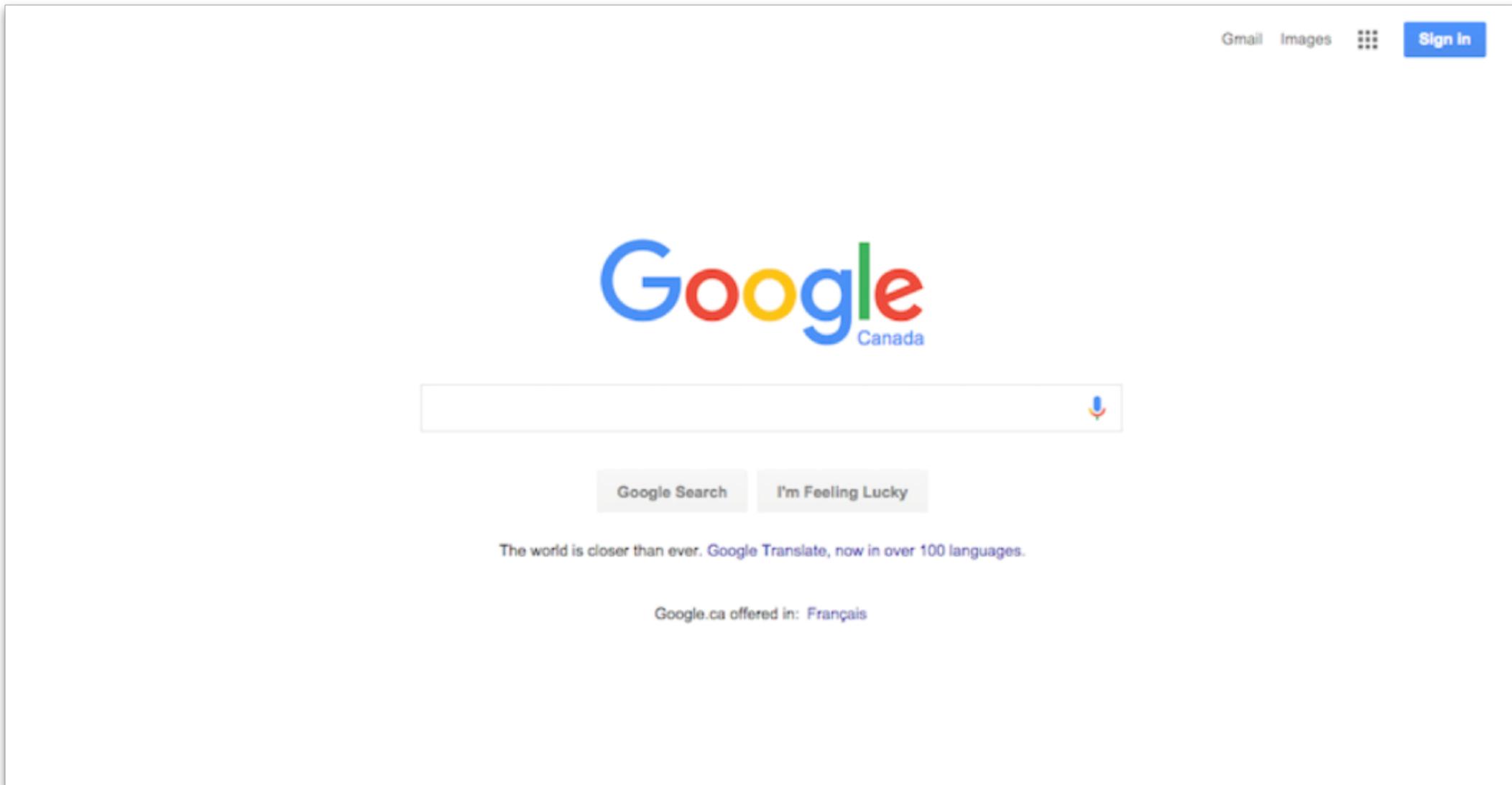
1. Sarah Palin	6. Tax filing
2. Rory Feek	7. John Legend
3. Chicago Bears	8. BMW cars
4. Laura Marano	9. Drew Barrymore
5. Debby Ryan	10. St Patrick's Day rec..

Flashlight Soon To Be Banned From Public?
The Military recently released technology that is now available to the public. Get yours before they run out - limited supply!
[SmartAmericanShopper.com](#) [Read More](#)

Greater Vancouver, BC

Today	Tue	Wed	Thu
 44° 35°	 44° 35°	 47° 34°	 53° 32°

Vaimse koormuse vähendamine

Tähelepanu hoidmine

- Inimeste tähelepanu hajub kergesti. Muuda **info hõlpsasti tarbitavaks** – liigenda tekstdid lühikesteks plokkideks ja jaga **keerulised toimingud mitmeeks osaks**.
- **Milleri seadus:** inimesed suudavad korraga hoomata või meeles pidada 7 (+/-2) detaili;
- Kõige paremini jäävad meelde **seeria esimesed ja viimased elemendid**.

Tähelepanu hoidmine

Vormista tellimus

[Muuda tellimust](#)

VORMISTA TELLIMUS PÜSIKLIENDINA

[Logi sisse](#)

[Registreeru](#)

Telli tavakliendina

TARNE

MAKSEVIIS

Ülevaade

Tellimuse number 132360692

Tooted

Sülearvuti Apple MacBook Pro 13" - Early 2020 (1 TB) SWE	1x	2199 €
--	----	--------

Tarne

0 €

Käibemaks 20%	366.50 €
---------------	----------

Kogusumma	2199 €
------------------	---------------

[\(? Tugi\)](#)

Eksimustega arvestamine

- Inimeste teevad vigu – muuda eksimuste korrigeerimine lihtsaks! Paku igas toimingus alati tagasiteed;
- Nae võimalikke eksimusid ette ning **jaga hoiatusi / selgitusi** toimuva kohta. Jälgi, et veeblehe poolt pakutavad võimalused oleks **üheselt mõistetavad**.
- **Posteli seadus:** ole liberaalne selles, mida aktsepteerid, ja konservatiivne selles, mida pakud.

Eksimustega arvestamine

 Google

Tere tulemast

 mrt@tlu.ee ▾

Sisestage parool

! Vale parool. Proovige uuesti või klöpsake selle lähtestamiseks valikul „Unustasite parooli?“.

Kuva parool

[Unustasite parooli?](#)

[Järgmine](#)

Järjepidevuse tagamine

- Kasuta sõnastusi ja mõisteid, mis on kasutajatele tuttavlikud. Järgi üldkehtivaid reegleid ja tavasid;
- Loo seoseid varasemate kogemustega – ära sunni kasutajaid õppima või mäletama, vaid võimalda neile äratundmist!
- Jakobi seadus: inimesed veedavad rohkem aega teistel veeblehtedel – **sinu leht peaks toimima sarnaselt teistele!**

Järjepidevuse tagamine

Delete Account

Are you sure you want to delete your account?

If you delete your account, you will permanently
lose your profile, messages, and photos.

Cancel

Delete Account

Järjepidevuse tagamine

Delete Account

Are you sure you want to delete your account? If you delete your account, you will permanently lose your profile, messages, and photos.

Cancel

Delete Account

Esteetiliselt kujundamine

- Hoia disain minimalistlik ja esteetiline, et ebavajalik ei tömbaks ülemääräst tähelepanu. Kõige lihtsam lahendus on alati kõige parem!
- Kasuta värti, suurust ja kontrasti, et suunata tähelepanu sellele, mis on oluline;
- **Von Restorffi efekt:** mitme sarnase objekti korral torkab silma see, mis teistest enim eristub.

Optimaalsuse tagamine

- Grupeeri tegevusi **loogiliselt ja sirgjooneliselt!** Väldi üleliigseid käe ja pilgu hüppeid;
- Otsingumootori eelistus (SEO): mida **vähem klikke** peab kasutaja veeblehel otsituni jõudmiseks tegema, seda kõrgem tulemus pärtingutes!
- Pareto printsipi: 80% tagajärgedest on esile kutsutud 20% põhjuste poolt. Tuvasta, **millised 20% sinu veeblehe funktsioonidest kutsuvad esile 80% toimingutest ja muuda need hästi kättesaadavateks!**

Optimaalsuse tagamine

What is your first name? **John**

What is your e-mail? *****

Password **johndoe123**

Re-type Password **91234567**

Preferred mode of contact **johndoe@email.com**

E-mail/ SMS/ Post

Please select one from the drop down menu

Email

SMS

Post

ZIG-ZAG

Sign up

The diagram shows a sign-up form with several fields and a dropdown menu. A red circle highlights the 'What is your first name?' field, which has a green arrow pointing to the 'What is your e-mail?' field. From there, a green arrow points to the 'Password' field, then to the 'Re-type Password' field, then to the 'Preferred mode of contact' field, then to the 'E-mail/ SMS/ Post' dropdown menu. A large green arrow labeled 'ZIG-ZAG' points downwards from the bottom of the dropdown menu towards the 'Sign up' button.

Optimaalsuse tagamine

Name

John Doe

E-mail

johndoe@email.com

Password

Re-type Password

Preferred mode of contact:

E-mail

SMS

Post

Sign up

**STRAIGHT
DOWN**

Veebidisaini põhialused

And you will read this last

You will read
this first

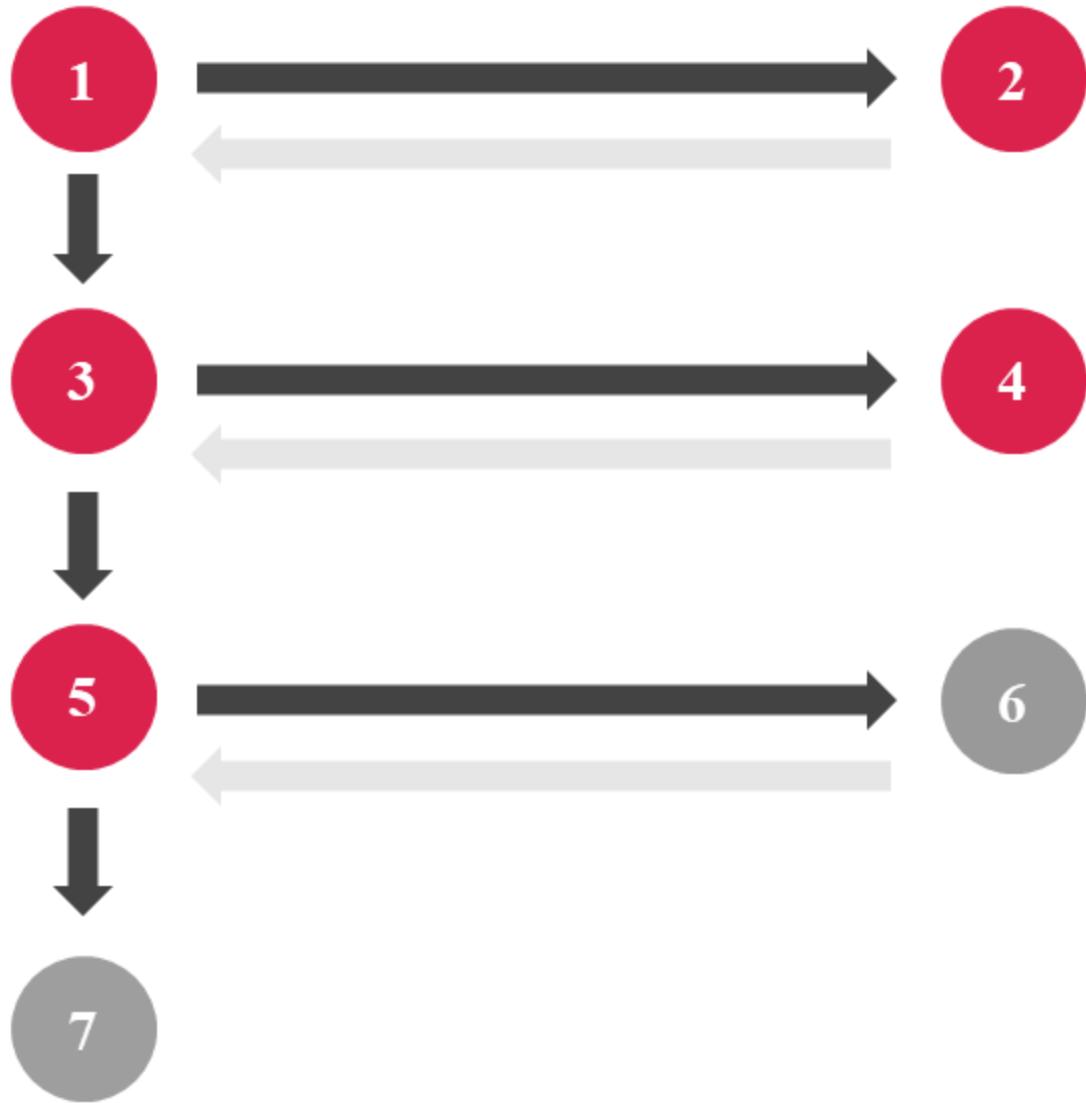
And then you will read this

Then this one

Pilgu trajektoor

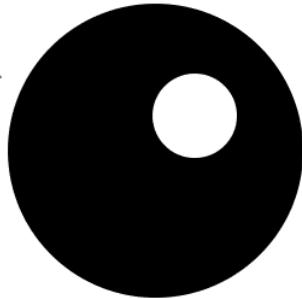
- Pilk on pidevas liikumises, otsides pidepunkte. Kujunduse abil saab pilku hoida ja suunata;
- Ekraanidel jälgib pilk nn F-trajektoori, keskendudes rohkem üles ja vasakule äärele;
- Visuaalsed elemendid püüavad tähelepanu kindlas järjestuses.

Pilgu trajektoor

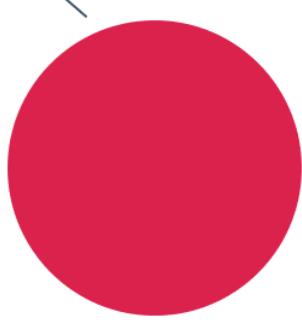

Pilgu trajektoor

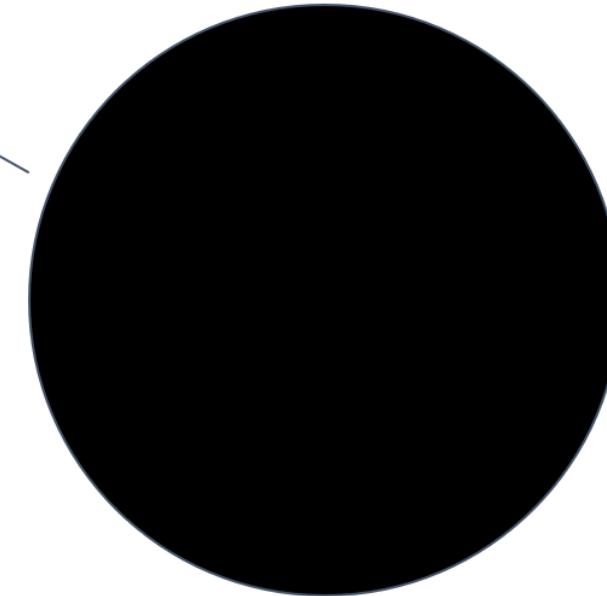
3. KONTRAST

2. VÄRV

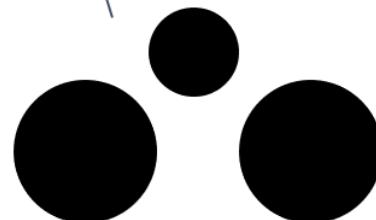
1. SUURUS

4. INIMENE

6. TEKSTID

5. KORDUS, DÜNAAMIKA

Kontrast

- Kõrgema eristuvuse ja selgusega elemendid saavad **rohkem tähelepanu** – kontrasti abil loome rõhuasetusi!
- Mõjutavad elemendi suurus, värv, heletumedus, detailsus, kuju, asetus;
- Inimsilm vajab **selget eristust esi- ja tagaplaani vahel**. Jälgi hoolega tausta ja detailide (nt teksti) vahelist kontrasti!
- Nii liiga madal kui ka liiga kõrge kontrast põhjustavad vaimset ülekoormust!
- Kontrast on oluline ka suuruses! Liiga väike erinevus elementide ja tekstide suuruses mõjub veana;
- Elemendid olgu kas selgelt võrsed või selgelt erinevad!

Korduvus

- Visuaalselt sarnaseid elemente peetakse omavahel seotuteks;
- Jälgi, et omavahel sarnaneks vaid sarnase eesmärgi või funktsiooniga elemendid!
- Korduvate elementide kasutamine suurendab süsteemsust, terviklikkust ja stiilipuhtust!

Joondus

- Kõik kujunduse elemendid on omavahel visuaalses seoses – miski ei tohiks olla juhuslikult asetatud;
- Korrektne joondumine annab kujundusele süsteemsuse, struktuuri. Märgatav on isegi 1px eksimus!
- Tekstide puhul eelista vasakjoondust!

Lähedus

- Lähestikku asuvad objektid mõjuvad rühmana, isegi kui need on visuaalsetelt tunnustelt ja kontrastilt erinevad;
- Paiguta lähestikku ainult sisuliselt seotud elemente! Jälgi, et erineva tähendusega elemendid ei asetseks teineteisele liiga lähedal.

Vaba ruum

- Liidab ja eraldab, **tõstab olulist esile**, parandab loetavust ja tähelepanu püsivust;
- Mõjutab kasutaja **hoiakut!** Vähe ruumi – tähtsusetu, odav, ebakvaliteetne; Palju ruumi – oluline, väärthuslik, kvaliteetne.

Vaba ruum

Kirjatübi olulisus

- Kirja valik mõjutab veebilehe loetavust ja kasutatavust – mida loetavam kiri, seda funktsionaalsem veebileht!
- Loetavus sõltub kirjatübi visuaalsetest omadustest;
- Kolm liiki: seriifkirjad, plokk-kirjad, ehiskirjad.

Joonda vasakule!
See lihtsustab lugemist.

Samas punktisuuruses
kirjade loetavus
varieerub – alati testi!

Püüa piirduda
1-3 kirjatüübiga!

Lühkest teksti võid
joondada ka keskele!

Samas punktisuuruses
kirjade **loetavus**
varieerub – alati testi!

Püüa piirduda
1-3 kirjatüübiga!

Ära kasuta
paremjoondust!

Sama punktisuuruse
juures kirjade loetavus
varieerub – alati testi!

Püüa piirduda
1-3 kirjatüübiga!

Kirjatüübhid

- **Seriifkirjad** on kirjad, millel on väikesed lisad (nn jalad) tähtede otstes. Parandavad pigem paberile trükitud teksti loetavust;
- **Plokk-kirjad** - ilma seriifideta, tähekujud on geomeetrilised ja lihtsad. Ekraanil hea loetavusega.
- **Dekoratiivsed ehiskirjad** on teistest tunduvalt kehvema loetavusega - pigem kasuta neid minimaalselt.

Värv

- Värv loob **emotsioone** ja suurendab **kontrasti**, aidates kaasa veebilehe funktsionaalsusele;
- Värvitaju on **subjektiivne** ja kultuuriti erinev, arvestada tuleb ka erinevate värvide sümbolismiga!
- Hoia lehe **põhitonaalsus** pigem **neutraalsena**, et mitte väsิตada kasutajate silmi.
Lisa värti vaid tähelepanu-punktidesse!

- 8-10% inimestest on värvipimedad, levinuim on puna-rohelise eristamatus.

Kokku sobivad

Ühe värvि heletumedused

Kaks vastandvärvि värviringis

Lähestikku värvid värviringis

Erk värv + neutraalsed toonid

Soovituslik on alustada lehe loomist monokroomiselt ja lisada värv alles siis, kui kõik suurused-asetused toimivad! Näide: Quartzy

The screenshot shows the Quartzy website homepage. At the top, the word "QUARTZY" is displayed in a bold, sans-serif font. To its right are navigation links: "HOME", "TOUR" (which is underlined), "PRICING", and "LOGIN". Below this header, there's a large, semi-transparent background image featuring a smartphone on the left and a stack of papers on the right, both with white outlines. In the center, the text reads: "Quartzys Facilities module is an online interface for managing your shared equipment. The Quartzy Facilities module has been designed from the ground-up to help Administrators manage shared lab equipment." Below this text are two buttons: "FREE SIGNUP" and "LEARN MORE". At the bottom of the page, there's a horizontal menu with five items: "OVERVIEW", "INVENTORY", "ORDER REQUESTS", "FACILITIES" (which is highlighted with a thicker border), and "DOCUMENTS". A headline "I'm a headline about this section" is positioned below the menu. At the very bottom, there's a small block of placeholder text: "Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Proin pharetra lorem non luctus condimentum. Cras egestas laoreet tincidunt. Quisque mollis lorem quis elit porttitor dapibus et at ante."

Kujutiste kasutus

- Kirjeldamise asemel näita – visuaali vastuvõtt on kiirem ja emotioonalaalsem!
- Eelista konkreetseid, selgeid, kvaliteetseid kujutisi. Ära kasuta kujutisi ja dekoori, mis ei haaku sisuga – need on vaid asjatud segajad;
- Jälgi, et kujutised ja graafilised elemendid oleks **stiililiselt ühtsed!**
- Kasuta kujutisi ja graafikat **veebilehe struktureerimisel** ning tekstide **liigendamisel**, pakkudes kasutajatele vaheldusrikkust.

IKOON

Kasuta juhul, kui idee või mõiste on visuaalselt väljendatav. Mida konkreetsem mõiste, seda tõenäolisemalt sobib ikooni kasutamine.

SKEEM

Kasuta juhul, kui lehel esineb keerukate tööprotsesside, teekondade, äristruktuuride, arenguplaanide vms selgitusi.

INFOGRAAFIKA

Kasuta juhul, kui lehel esineb rohkelt arvandmeid. Kõige hõlpsamini mõistetakse üldjuhul tulp- ja sektordiagramme.

OUR SERVICES

Renewable Energy

The integrity and inspection of these valuable provisions becomes more important every day.

SUAs are capable of close visual inspection of alternative facilities such as wind turbines, hydro-electric dams and solar farms. Precise inspections can be obtained safely and much more quickly than conventional methods. Unmanned technology allows us to inspect these facilities without any interruption to operations.

[READ MORE](#)

Prototüüpimine

Prototüüpimine on tehnika, mida kasutatakse tarkvaraarenduses tarkvaratoote või - süsteemi varajaste töötavate versioonide loomiseks. Prototüüpimine hõlmab lõptootest lihtsustatud, kuid funktsionaalse versiooni loomist, mida saab kasutada tagasiside kogumiseks, ideede testimiseks ja nõuete täpsustamiseks enne lõpliku versiooni loomist.

Prototüüpimine

Mõned prototüüpide loomise eelised tarkvaraarenduses on järgmised:

- Parem suhtlus ja koostöö meeskonnaliikmete ja sidusrühmade vahel
- Võimalike probleemide ja parendusvaldkondade varajane tuvastamine
- Arusaamatuste ja valesti suhtlemise oht arendajate ja sidusrühmade vahel
- Disainikontseptsioonide ja töövoogude kiirem iteratsioon ja testimine
- Parem kasutajate seotus ja rahulolu varajase tagasiside ja sisendi kaudu

Paberprototüüpimine

Paberprototüüpimine on odav ja madala täpsusega prototüüpimise tehnika, mida kasutatakse tarkvaraarenduses toote või süsteemi kiire, lihtsa ja interaktiivse esituse loomiseks.

Paberprototüüpimine

- Madalad kulud
- Lihtne kasutada
- Kiire iteratsioon
- Parandatud suhtlus
- Varajane kasutajate kaasamine

Dигитаalsed prototüüpimise tööriistad

- Figma
- Adobe XD
- Sketch
- InVision
- Axure
- ...

Ülesanne

- Loo oma veeblehe paberprototüüp
- Pööra tähelepanu eelnevalt loodud kasutajalugudele ja nende prioriteetidele
- Kasuta paberprototüubi loomiseks paberit ja pliiatsit

Milliseid komponente on vaja

Prototüübi alusel saame juba hakata vaatama, milliseid komponente on meil vaja, et oma kodulehekülg valmis teha, näiteks:

- Navigatsioon
- Pildid
- Tekstid
- Asukohakaardid
- Kontaktvormid
- ...

Testimine

- **Probleemide tuvastamine** disaini, toote või teenuse juures.
- **Võimaluste leidmine** disaini parandamiseks.
- **Kasutajate jälgimine** harjumuste ja eelistuste tuvastamiseks.

Testimise elemendid

- **Testi läbivija** - juhendab testis osalejat ülesannete sooritamisel, vaatleb ja talletab reaktsioone, vajadusel esitab lisaküsimusi.
- **Ülesanded ehk realsed tegevused**, mida kasutajad sooritaks tavaolukorras. Edastatakse suuliselt või kirjalikult.
- **Osaleja / testija** - esindab testitava toote tavakasutajat, sooritab läbivija poolt antud ülesandeid ja tegevusi, annab tagasisidet.

Ülesannete sõnastamine

- Vältida tuleb mitmeti mõistetavaid sõnastusi, kasutaja eelhäälestamist, konkreetseid juhiseid (nt “vajutage nupule Z vasakus servas”);
- Lähtuda tüüpilise kasutaja eesmärkidest (nn stsenaariumid);

Ülesannete sõnastamine

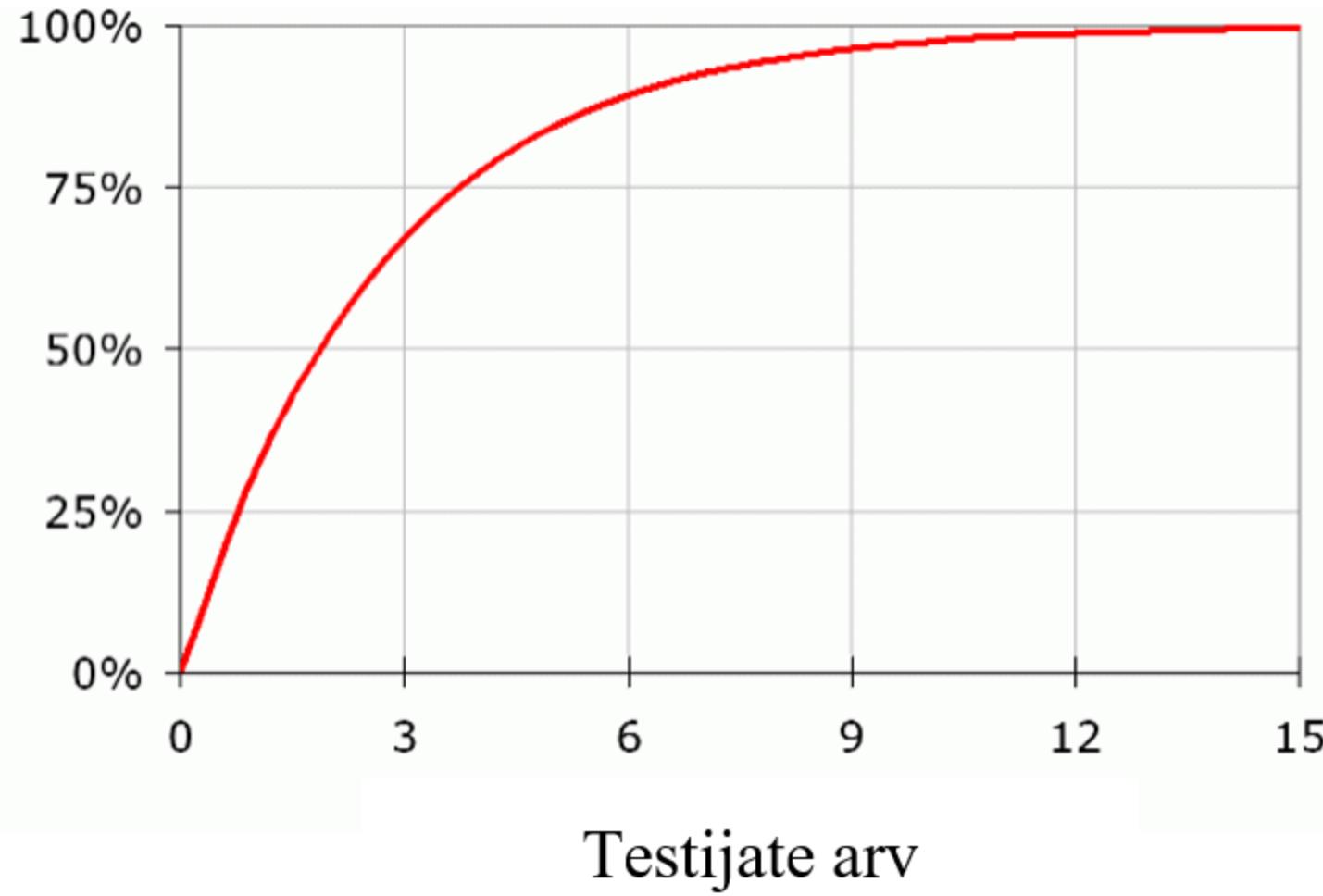
Sobiva sõnastuse näiteid:

- "Kaalute X spordiklubiga liitumist. Külastage veebisaiti ja otsustage, milline pakett teile enim sobiks ning seejärel esitage elektrooniline avaldus paketiga liitumiseks."
- "Peate rääkima töötajaga Y projektijuhtimise osakonnast. Külastage ettevõtte veebilehte, et teada saada tema kontaktandmed. Öelge vastus testi läbivijale

Osalejate / testijate arv

- Piisab kuni 5 testijast, et tuvastada pea kõik kasutatavuse probleemid;
- Juba esimene testija tuvastab umbes ühe kolmandiku probleemidest;
- Testimise võib lõpetada niipea, kui uus testija enam midagi uut välja ei too.

Probleemide tuvastamine

Testimine - ülesanne

- Koosta kirjalikult testimiseks ülesanded, lähtudes kõige tõenäolisematest kasutusjuhtudest.
- Leia enda veebilehe jaoks 2-3 testijat ja vii nendega ükshaaval testimine läbi. Testimise ajal tee märkmeid, vaatle testija reaktsioone (nt häälitsusi, sõnastusi, näoilmet, žeste, kehakeelt jne), vajadusel toeta suuliselt testijat ning esita küsimusi

